

ORACLE iLEARNING – INTERNET ALAPÚ TÁVOKTATÁSI RENDSZER A ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEMEN

Vörös Miklós
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

Bevezetés

A Magyar Honvédségben korszerűsítésével együtt járó szervezeti változások, valamint az információs és kommunikációs (IKT) technológia rohamos fejlődése következtében folyamatosan átalakul a katonai felsőoktatás eszköztárája és módszertana:

- a képzésre fordítható összegek csökkenése és az oktatók terheltségének korlátjai és a helyettesítés nehézségei miatt csökken a 'bentlakásos' tanfolyamok, a hosszú idejű beiskolázások száma, megnő a távoktatás és az önképzés szerepe;
- nélkülözhetetlenné vált a távoktatásban, önképzésben alkalmazható tananyagok készítéséhez szükséges szervezeti, személyi és technikai feltételek megteremtése;
- a távoktatásban résztvevők (tanulók, tutorok, tananyagkészítők, adminisztrátorok) felkészítése egységes, egyetemi szintű tanfolyamokat, továbbképzéseket igényel.

A cikk röviden áttekinti a távoktatásnak a katonai felsőoktatásban történő megjelenésének szükségességét, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (ZMNE) által eddig megtett lépéseket és egy felmérés tükrében körvonalazza az aktuális feladatokat.

A ZMNE Távoktatási Koordinációs Központja

A távoktatás bevezetése és meghonosítása a katonai felsőoktatásban a korszerű információtechnológiára támaszkodó új oktatási kultúra rövid idő alatt történő, egyetemi méretű kialakítását és működtetését kívánja meg, mely során a legfontosabb tevékenységi területek az alábbiak:

- a távoktatásban résztvevők (tanulók, oktatók, tananyagkészítők, mentorok, adminisztrátorok) felkészítése;
- komplex tanulástámogatási rendszer kialakítása és működtetése;
- a távoktatásban alkalmazható tananyagok kidolgozása.
- A fenti feladatok végrehajtását tervező és koordináló, a ZMNE oktatási rektor-helyettesének közvetlen alárendeltségében működő központi szervezeti egység a Távoktatási Koordinációs Központ (TOKK).

A TOKK alapvető feladata az egyetem egységes távoktatási rendszerének kialakítása és hatékony működtetése, az egyes feladatrendszerrel (részterületekkel) szemben támasztott követelmények definiálása és egységesítése.

A távoktatás informatikai háttere

A számítógépes hálózatokra alapozott oktatás esetében feltétlenül szükséges biztosítani olyan keretszoftvert, ami az összes adminisztrációs, tananyag-elhelyezési és -hozzáférési, levelezési, feladatbeküldési és értékelési, hirdetőtábla, stb. funkciót biztosítja – a katonai felsőoktatásban ez az ORACLE E-Business Suite alkalmazás-együttes fontos elemét képező, az interneten keresztül elérhető ORACLE iLearning tanulástámogató rendszer. Az ORACLE iLearning alkalmazása a katonai felsőoktatásban egy tanulástámogató rendszer funkcióinál lényegesen szélesebb lehetőségeket nyit meg: a Magyar Honvédségben már használatban lévő egyéb ORACLE programokkal együtt egy integrált e-alapú infrastruktúra kialakítását teszi lehetővé.

- A ZMNE számítógép hálózata egy többszerveres, több telephelyes, városok közötti nagytávolságú (WAN) hálózat, amely az egyes telephelyek helyi (LAN) hálózatait köti össze egymással és az Internettel. Az egyetem belső hálózatában központi gépként telephelyenként (Budapest Hungária körút és Üllői út, valamint Szolnok) egy-egy HP NetServer LP3 típusú gép üzemel, Novell Netware 5.0 hálózati operációs rendszerrel. Az egyetem WEB szervere és az internetes levelezés RISC-6000 alapú IBM számítógépeken AIX operációs rendszer alatt fut. Egy külön RISC-6000 számítógép elsősorban az Egyetemi Könyvtár OLIB rendszerét szolgálja ki. A távoktatást szolgálja ki egy RISC-6000 H-70-es szervergép. Tesztelés alatt van a Lotus Notes Csoportmunka szoftver. Belső információk továbbítására Novell Groupwise 5.5 alapú szerver üzemel.

A kliens gépeken legnagyobb számban a Microsoft Windows 32 bites verziói és az MS Office verziói kerültek telepítésre. Néhány szoftver külön szerződés alapján az oktatók számára gyakorlatilag korlátozás nélkül rendelkezésre áll. A ZMNE telefon rendszere egy Siemens gyártmányú digitális központra épül. Az egyetem hírközpontjai egységes hálózatot alkotnak, mely biztosítja a rendszeren belüli közvetlenül elérhetőséget. A központ csatlakozik a Magyar Honvédség hálózatához, minden mellék egy önálló HM vonalnak tekinthető. A MATÁV vonalon történő hívások lebonyolítására az arra jogosult személyek egyszemélyi Commpargo azonosítót kapnak.

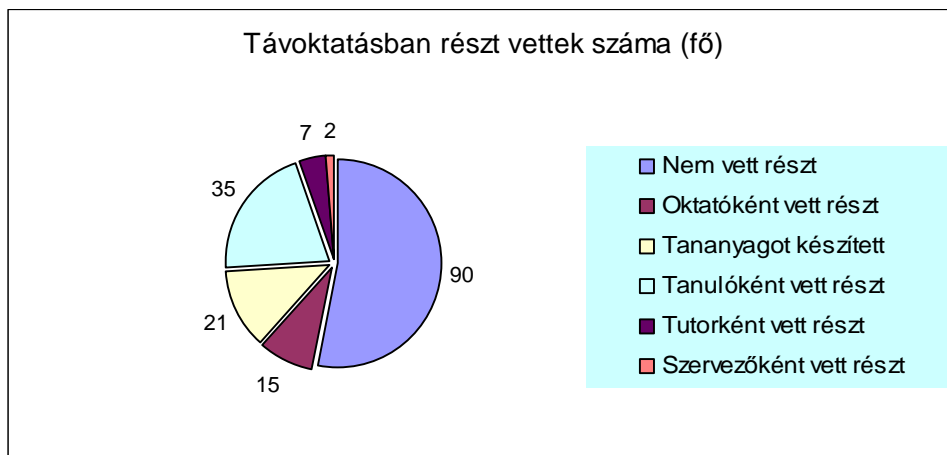
A Magyar Honvédség jelenleg 32 számítástechnikai kabinettel (nyelvi laboratóriummal) rendelkezik, melyek központi szerveren keresztül érhetőek el, illetve biztosított az Internet hozzáférés is. Meglévő biztosítja az ország különböző területein élő tanulók számára az ORACLE iLearning rendszerébe történő belépést, ezzel a szinkron és az aszinkron tanulást/tanítást, az online csoportos munka lehetőségét, az információcserét.

Legfontosabb feladataink - egy felmérés tapasztalatai

A ZMNE egységes távoktatási rendszerének kialakítása és működtetése, a rendelkezésre álló erőforrások hatékony kihasználása és a szükséges képességek megfelelő szintre hozása érdekében az egyetem rektora elrendelte az egyetem távoktatási potenciáljának felmérését, melyet jelen cikk szerzője végzett. A felmérés egy része ez év elején az egyetem oktatói és hallgatói állománya körében végrehajtott önkéntes, anonim kérdőív segítségével történt. A kérdőívekben szereplő kérdések zöme – apróbb eltérésekkel – az összevethetőség érdekében azonos, kisebb hányaduk csoport-specifikus volt. A felmérés tapasztalatai kutatási jelentésben jelennek meg, most csak azokat az oktatói véleményeket említem meg, melyek az

egyetemünk távoktatási rendszerének kiépítéséhez szükséges legfontosabb feladatainkat jelölik ki.

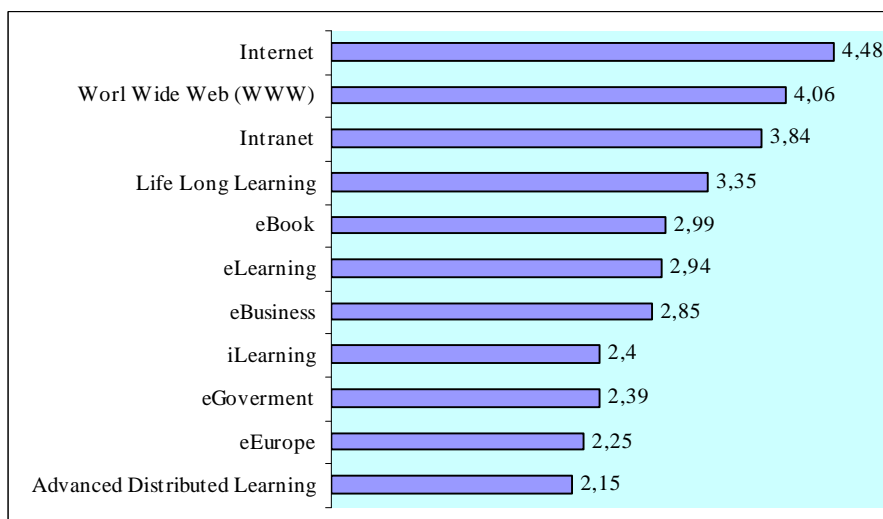
A felmérés alapján nyilvánvalóvá vált, hogy ZMNE oktatói állományából kevesen rendelkeznek távoktatással kapcsolatos gyakorlati tapasztalatokkal. Az ismeretek zömükben tanfolyamokon történő részvételből erednek (1. ábra).

1. ábra. Távoktatási/távtanulási tapasztalattal rendelkezők megoszlása

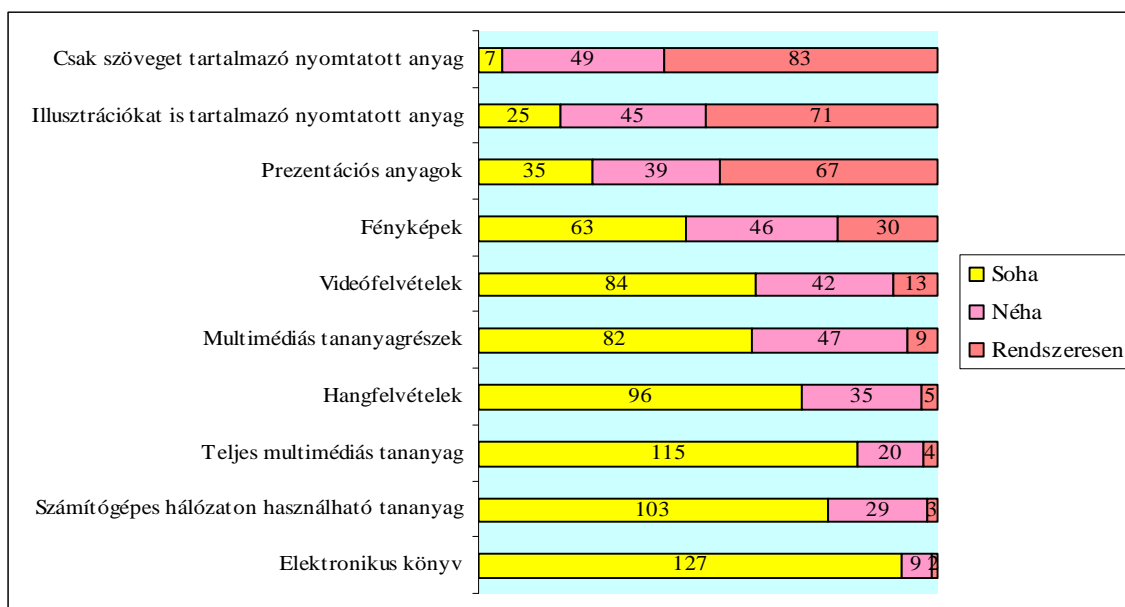
Az oktatók jelentős hányada részt venne a távoktatás különböző területeit megismertető (kiemelten a tananyagkészítéssel kapcsolatos) tanfolyamokon. Nem kevés azonban azok száma sem, akik nem, vagy csak kimondottan utasításra sajátítanak el az új ismereteket.

A rohamosan fejlődő elektronikus szolgáltatások ismertségének felmérése során megállapítható volt, hogy a napi tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak (Internet, www stb.) ismertsége megfelelő. Az Európai Unió versenyképességének javítását meghirdető, a több éve megindított eEurope akcióterv és az oktatáshoz szorosan kapcsolódó eLearning ismertsége alacsony (2. ábra: 1 – egyáltalán nem hallott még róla ...5 – tökéletesen, részleteiben is ismeri a témát).

2. ábra. Elektronikus szolgáltatások ismertsége

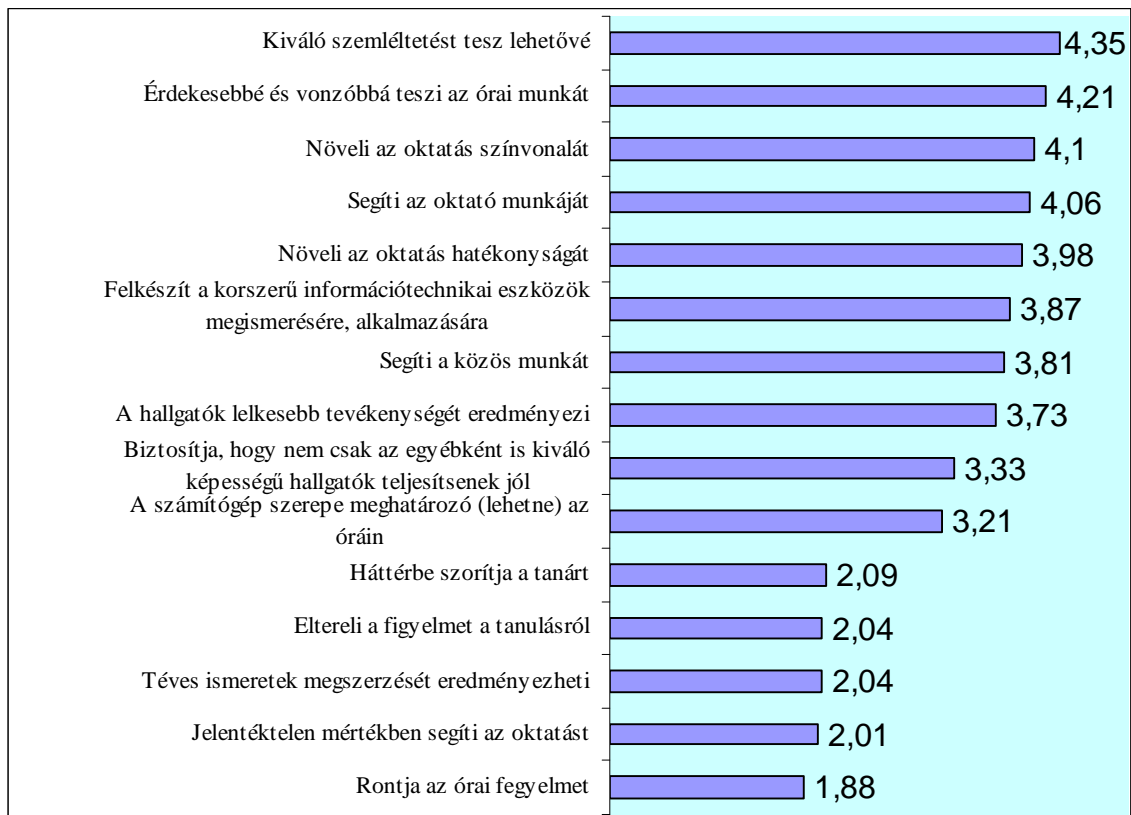
A 3. ábra az oktatók által rendszeresen alkalmazott médiumok típus szerinti megoszlását mutatja (a grafikonon a válaszolók száma van feltüntetve).

3. ábra. Az oktatók által készített szemléltető és tananyagok médiumok szerinti megoszlása

A válaszadók több mint fele rendszeresen csak „hagyományos”, tehát nyomtatott tananyagokat, illetve a szemléltetést javító prezentációkat készít. Az elektronikus és multimédiás tananyagot készítőik száma kevés.

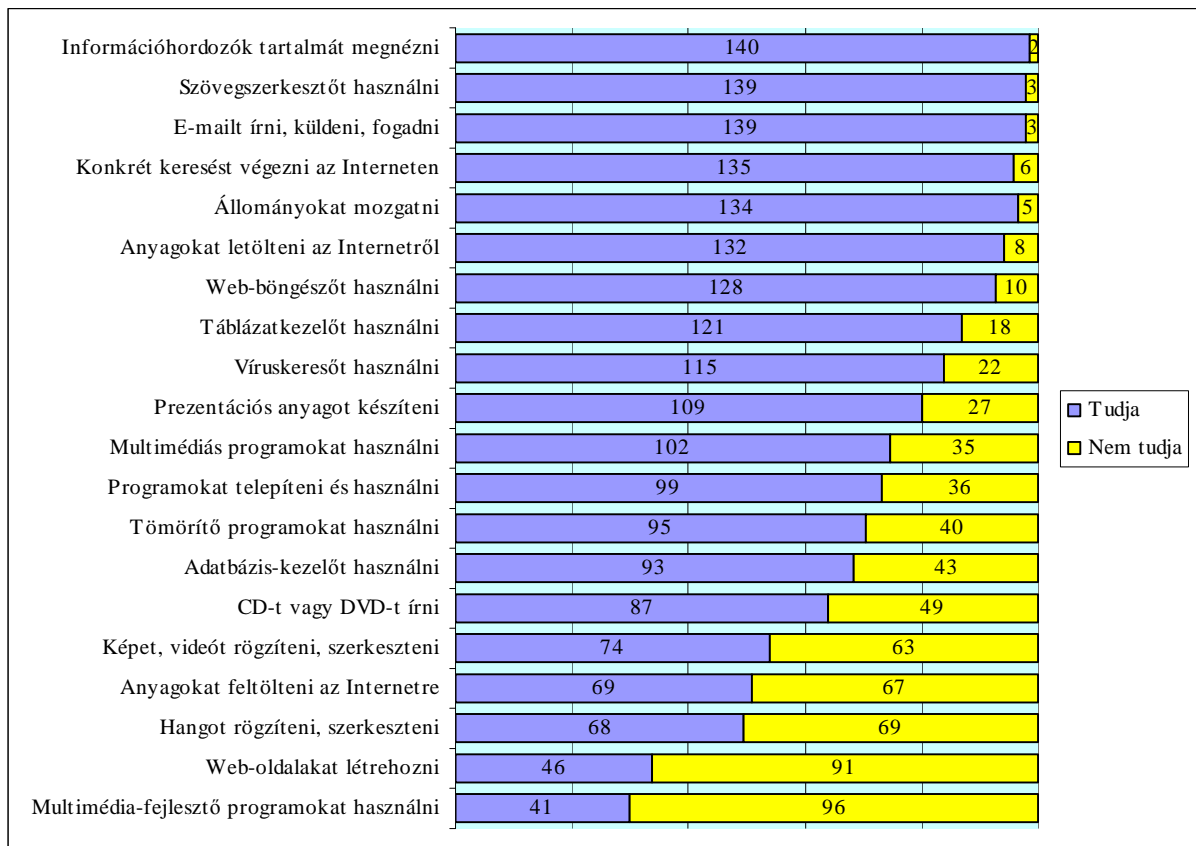
Az oktatók zöme kedvezően nyilatkozott a számítógépeknek és a számítógépes hálózatoknak a tanórákon történő használatáról (4. ábra. 1 – egyáltalán nem ért egyet az állítással ...5 – teljes mértékben egyetért), többségük a számítástechnika fő alkalmazási formájának a szemléltetést, az órák érdekesebbé tételét tekintette.

4. ábra. Vélemények megoszlása a számítástechnika oktatásban történő alkalmazhatóságáról

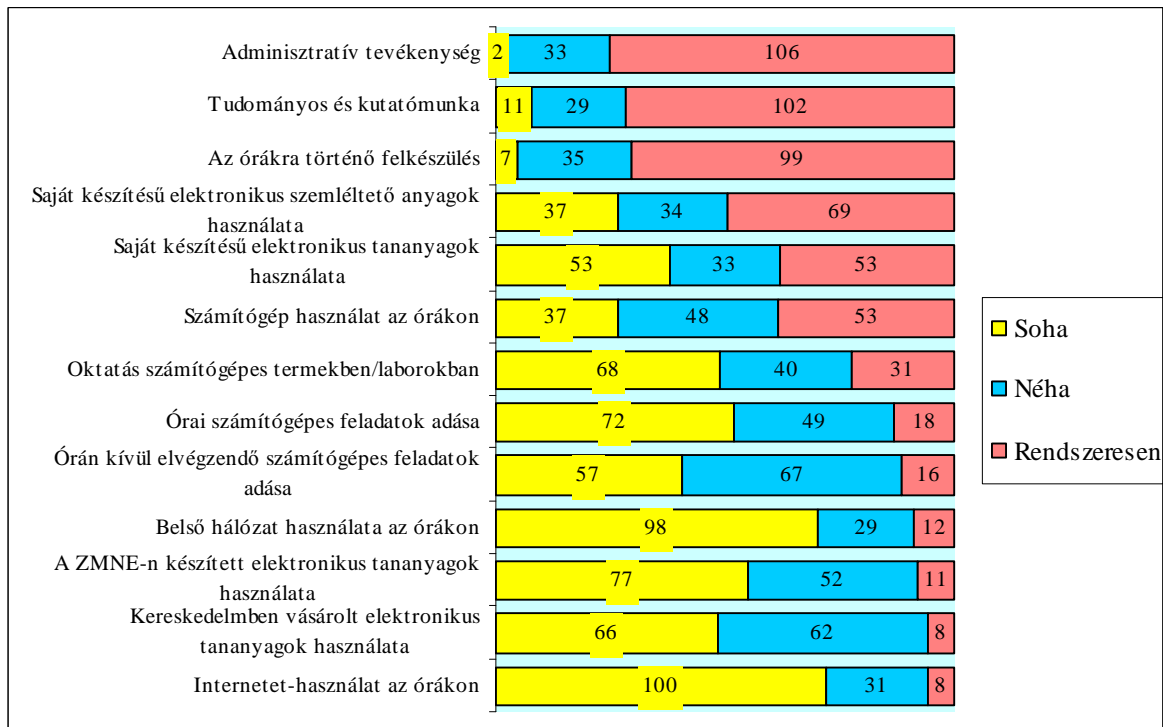
A kérdőívet kitöltő oktatók 82%-a rendelkezik saját használatú munkahelyi számítógéppel, 80%-a Internet-csatlakozással, 73%-a a belső hálózat elérési lehetőségével. Ezek az értékek jónak tekinthetők.

A számítógéppel történő különböző feladatok elvégzésére való felkészültség megoszlását mutatja az 5. ábra (a grafikonon a válaszolók száma van feltüntetve).

5. ábra. Felkészültség számítástechnikai feladatok megoldására

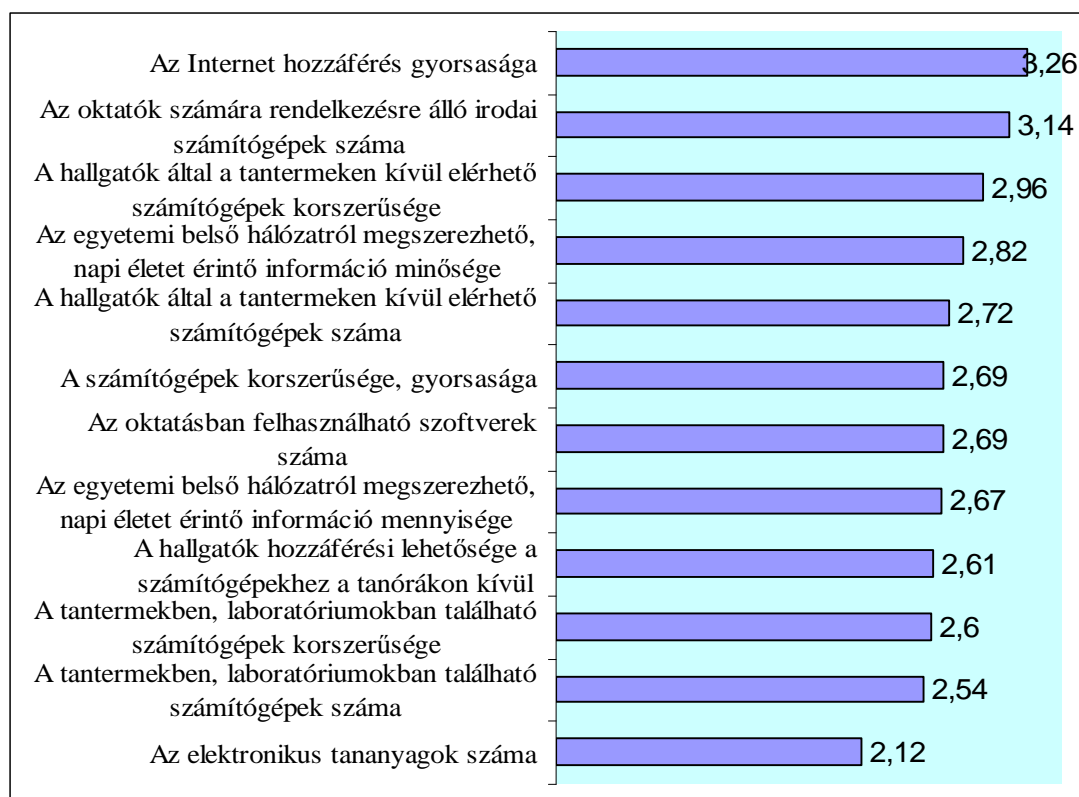
Az oktatók által a munkahelyükön végzett számítógépes tevékenységek típusai és gyakorisága látható a 6. ábrán (a grafikonon a válaszolók száma van feltüntetve).

6. ábra. Munkahelyi számítástechnikai tevékenységek megoszlása

Kedvezőtlen, hogy a közel azonos gyakoriságú, rendszeres feladatként megjelenő adminisztratív tevékenység, tudományos munka és az órákra történő felkészülés mellett a számítógép használata a tanórákon lényegesen ritkább. Alacsony az alkalmazott elektronikus tananyagok, valamint a hallgatóknak kiadott, számítógéppel megoldandó feladatok száma. Kis határfokú a számítógépes hálózatok által biztosított lehetőségek kihasználása.

A ZMNE számítástechnikai infrastruktúrájának oktatók általi megítélését, az átlagos megelégedettséget mutatja a 7. ábra (1 – nem megfelelő, nem elég, elavult..... 5 – tökéletesen megfelelő, a legkorszerűbb, számuk elegendő).

7. ábra. A ZMNE számítástechnikai infrastruktúrájának oktatók általi megítélése

A válaszok alapján az oktatók a fejlődés legfontosabb feltételének a hardver és szoftver ellátottság mennyiségi és minőségi javítását, a kellő számítástechnikai ismeretekkel rendelkező oktatók számának növelését, az önképzésre fordítható több szabadidő biztosítását és az egyetemi szinten szervezett célirányos tanfolyamok indítását tekintik.

Összefoglalás

Jelenleg a ZMNE oktatói között a távoktatással, az önképzéssel, a tanítás/tanulás technológizálódásával kapcsolatban mérsékelt szkepticizmus tapasztalható. Ez több forrásból táplálkozhat: az esetleges kellemetlen közvetlen és/vagy közvetett tapasztalatokból, a terület felületes ismeretéből, a távoktatással kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok hiányából. Az előrelépés érdekében a legfontosabb teendő a távoktatás lehetőségeinek gyakorlati példákön keresztül történő, korrekt bemutatása – a vélemények formálásában fontos szerepet kell, hogy játsszon a számítástechnika oktatásban történő legkorszerűbb alkalmazási lehetőségeinek bemutatása, a szükséges programok beszerzése és használatuk intenzív tanfolyamokon történő

elsajátításának megszervezése. Rendkívül fontos az oktatók számára nélkülözhetetlen szakmai képességek megszerzéséhez szükséges egyetemi továbbképzési rendszer kialakítása, a távoktatásban megjelenő új oktatói szerepkörök elismertetése, továbbá a feladatok végrehajtásához szükséges erőforrások biztosítása.

FELHASZNÁLT FORRÁSANYAGOK

Nyíri Kristóf: A virtuális egyetem filozófiájához; A virtuális egyetem felé;
<http://www.phil.inst.hu/nyiri>

Dr.Raffai Mária: Munkaerőpiaci kihívások a globális információs társadalom küszöbén.
Interdiszciplináris, hosszútávra szóló, konvertálható ismeretek.
Marketing és Menedzsment, 1999. január

Dr.Barna Györgyné: A virtuális tanulás kényes helyzete: ember és technika között
Humánerőforrás-menedzsment, BME-OMIKK, 2002/6.

Műegyetem 2000 konferencia 1999. január 20-21, BKE Digitális Gyorsnyomda, Budapest, 1999.

NATO Pfp ADL, 2001. CD-ROM, NATO kiadvány

<http://www.pfpconsortium.org>

<http://www.adllms.cmil.org>

<http://pfpplms.ethz.ch/lms/login/index.cgi>

<http://www.ndc.nato.int/services/adlcourse.html>

<http://www.zmne.hu>

<http://ilearning.oracle.com>

<http://www.adlnet.org>

www.jointadlcolab.org